

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar över betänkandet Ansvaret för hälso- och sjukvården (SOU 2025:62)

S2025/01127

Sammanfattning

Region Västerbotten delar i stort kommitténs slutsatser och stödjer förslagen om att utreda former för ett utökat statligt ansvar inom de föreslagna områdena, samt förslagen för förbättrad statlig styrning av hälso- och sjukvården.

3.1 Ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården

Region Västerbotten delar kommitténs slutsatser

Betänkandets huvuduppdrag har varit att utreda statligt huvudmannaskap för all hälso-och sjukvård som regionerna ansvarar för, men inte att se över huvudmannaskapet för den kommunala hälso-och sjukvården.

Kommittén konstaterar att ett statligt huvudmannaskap kan innebära såväl risker som möjligheter, samt att kommitténs slutsatser beror på politisk hemvist i den parlamentariska kommittén. En majoritet anser att underlag saknas för att peka på att ett helt statligt huvudmannaskap skulle leda till förbättringar, samt att det finns stora risker och höga genomförandekostnader medan några företrädare förespråkar starka skäl och behov av ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

Region Västerbotten anser att det saknas tillräckliga argument för ett helt statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

Vi noterar att begreppen "samverkansregioner" och "sjukvårdsregioner" fanns med i uppdraget men i utredningen finns inte något beskrivet hur man skulle kunna starkare styra mot och med denna nivå. Flera frågor skulle kunna gynnas av starkare styrning mot sjukvårdsregioner exempelvis högspecialiserad vård på sjukvårdsregional nivå. Detta bör utforskas i kommande utredningsuppdrag inom området.

3.2 Ett delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården

Region Västerbotten delar kommitténs slutsatser

Kommittén konstaterar att ytterligare en huvudman i form av staten inte bidrar till att lösa utmaningarna och kan bidra till ökade samordningssvårigheter och otydlighet. Region Västerbotten delar den slutsatsen och anser att det saknas tillräckliga argument för ett delvis statligt huvudmannaskap för hälso- och sjukvården.

3.4 Kommitténs bedömning av ett utökat statligt ansvar för hälso- och sjukvården

RV ställer sig bakom huvuddelen i kommitténs förslag och förordar fortsatta separata utredningsuppdrag inom varje område.

Utökat statligt ansvar och stärkt styrning inom nedan beskrivna områden är motiverat av flera skäl. Dessa områden har behov av ökad nationell samordning, behov av en mer hållbar och jämlik finansiering och en mer effektiv styrning. Dessa områden är sinsemellan olika i många avseenden och kommer behöva hanteras på olika sätt vid en organisering av statligt system- och finansieringsansvar.

Kompetensförsörjning:

Region Västerbotten stödjer kommitténs förslag att staten bör ta ett utökat ansvar för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning. Regeringen bör se över de närmare formerna för detta. Frågan behöver utredas med inriktning mot ett ökat statligt ansvar.

Viktigt att betona är att ett förändrat statligt ansvarstagande bör ta fasta på och komplettera det redan idag existerande samarbetet mellan de fyra nordligaste regionerna, samt samarbete mellan Sveriges övriga regioner för kompetensförsörjning. Kompetensförsörjning är också en fråga som potentiellt skulle kunna regleras sjukvårdsregionalt i nära samarbete med universitet.

Läkemedel, vaccinationer, screening:

Region Västerbotten stödjer kommitténs förslag om att läkemedel, vaccinationer och screening bör beslutas, styras, utvärderas och sedan erbjudas nationellt men tillhandahållas av regionerna för att undvika omotiverad geografisk ojämlikhet i tillgång till läkemedel, screening och vaccinationer.

Rättsspsykiatrisk vård:

Region Västerbotten stödjer kommitténs förslag om att statens ansvar för den rättsspsykiatriska vården bör stärkas. Som ett första steg bör staten ta finansieringsansvaret för den rättsspsykiatriska vården genom att lämna ersättning till regionerna för de patienter som vårdas i den rättsspsykiatriska vården. Regeringen bör även tillsätta en utredning med uppgift att lämna förslag på hur statens systemansvar och befogenheter samt styrning av rättsspsykiatrisk vård framöver kan utvecklas i syfte att stärka vårdens kvalitet och innehåll.

Luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter.

Region Västerbotten stödjer kommitténs slutsats och instämmer i att de behov av nationell samordning av luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter som Socialstyrelsen och E-hälsomyndigheten identifierat finns även i fredstid och anser därför att regeringen bör tillsätta en utredning för att med utgångspunkt i myndigheternas framlagda förslag undersöka hur staten kan ta ett utökat ansvar för den nationella samordningen och hur statens styrning av dessa frågor kan utvecklas och stärkas.

Luftburen ambulanssjukvård och luftburna sjuktransporter är viktiga delar av den sammanhållna vården för regionerna. Rådigheten över transportförmågorna är vitala för ett resilient transportsystem oavsett omvärldsläge. Som påtalas i Vårdansvarskommitténs slutbetänkande finns ett upparbetat samarbete kring ambulansflyg. Erfarenheter från sådan samverkan bör tas tillvara i fortsatt utredning.

3.5 Kommitténs bedömningar och förslag om stärkt och förbättrad statlig styrning

Region Västerbotten tillstyrker kommitténs förslag

Region Västerbotten stödjer kommitténs förslag om att regeringen måste skapa långsiktiga planeringsförutsättningar för huvudmännen genom att anpassa och värdesäkra statsbidrag, se över dagens balanskrav samt möjligheter att införa en garanterad lägsta nivå på skatteunderlagsutvecklingen. Riktade statsbidrag bör användas endast i undantagsfall och det bör fastställas tydligare kriterier för när riktade statsbidrag får användas. Den statliga styrningen bör renodlas mot normering och antalet styrformer begränsas och en utredning behöver tillsättas för hur och på vilka områden detta ska genomföras.

Beslut i detta ärende har fattats av regionstyrelsen den 21 oktober 2025 § 207.